№ 141 Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. פרייז 20 גראשען Lodzer Tageblat

לאָדזער טאָגעבלאַט

21-טער יאהרגאַנג | 18 czerwca. 1928 ר. | מאנטאג, ל׳ סיון תרפ״ח | רעדאקציע און אדמינסטראציע: פושטשאנסקי 40. טעלעפאָן: פון רעדאקציע 47, פון אדמינסטראציע 47

היין שום ידיעות פון גענעראל נאָכילע

זענען נישט דערהאלטען געווארען איז די לעצטע 24 שעה

אסלא, 17 יוני (פּפּ. צום „ל. ט.״) זעט 24 שעה זענען נישט אויפגענומען געוואָרען קיין שום ידיעות פון גען. נאָביל.

דער איטאליענישער לופט-פליהער מאדאליני האָט צוליב׳ן העפטיגן נישט גע-קאָנט אָפּפליהען פון גאַרהאָנען. עס האָט אויך נישט געקאָנט אָפּפליהען דער צווייטער איטאליענישער פליהער סענדא. דער פראנצויז זשילמא איז נאָר צוגעפלויגען ביז קינגסבי.

געפלאצט א קעסל פון א קריגס-שיף

10 טוימע און פיל פערוואונדעטע.

באגנאטא, 17 יוני (פּפּ. צום „ל. ט.״) עס איז פאָרגעקומען אַ מורא׳די-גער אויפרייס אינ׳ם קעסעל פון דער קריגס-שיף „הערקוליעס״. 10 פערזאָן זענען דערהרגעט געוואָרען. דער שיפס-קאַפּיטאַן איז פערשוואונדען געוואָרען אָהנע שפורען.

כיין דעמאנסטראציעס פון ארבייטסלאָזע זענען אין מאָסקווע נישט פאָרגעקומען.

מאָסקווע 7 יוני (ספּעצ. צום „ל״ט) די סאוויעט-רעגירונג לויקענט אָב אַלע קלאָגען, וואָס האָבען זיך בעוויזען אין דער אויסלענדישער פרעסע וועגען דעמאָנ-סטראציעס פון ארבייטסלאָזע קאָמען מיט דער פאָליציי און ארעסטען. עס ווערט אויך אָבגעלייקענט די ידיעה וועגען אויפרייס אין דער רוסישער פולווער-פאַבריק אויף דער פוילישער סאחיצטישער גרעניץ.

גרויסער טומעל אין רעכטען לאַגער אין דייטשלאַנד

אויב דעם וואס מזאגט אויס סודות פון חדר.

בערלין 17 יוני (ספּעציעל צום „ל. ט.״) די דייטשע רעכטע פרעסע האָט אויפגעהויבען אַ גרויסען טומעל צוליב דעם בריעף פון דייטשען פאַציפיסט עוויצע צו דער דייטשער רעגירונג אין וועלכער ער מרפּגט פאַר וואָס ס׳האָט נישט געפּנומען אויף דער אינטערפּעלאַציע פון די פאַציאַליסטען וועגען דער געהיימער אָרגאַנוגג און וועגען די געהיימע מאגאזינען פון פאַסטען.

גרויסער אמעריקאַנער פינאנסיסט איז וואַרשא.

וואַרשא (טעלעפאָניש) דער היצע גובערנאַטאָר פון דער „נעַנעראַל רע-זערוו באַנק״ אין ניו-יאָרק, האריסאָן איז נעכטען אָנגעקומען קיין וואַרשא, פון ניו-יאָרק איז האריסאָן אַרויסגעפאָהרען קיין פראָג וואו ער האָט געוווינט אַ מונעגע טעג און פון דאָרט איז ער געקומען קיין פוילען.

מיזמאריאל פון „אגודת ישראל״

אויף דער כינפטיגער זיצונג פון דער פעלקער-ליגע

גענף, 17 יוני (י.ט.א.) די צענטראַלע פון דער „אגודת ישראל״ אין ירושלים האָט זיך געוווענדעט טעלעגראַפיש צו דער מאנדאַט-קאָמיסיע בעם פעלקער-בונד מיט אַ ביטע, אַז די פעטיציע פון דער „אגודה״ וועגען דעם געזעץ פון די יודישע קהלות אין ארץ ישראל זאָל אָרשט בעהאנדעלט ווערען אויף דער קומענדיגער זיצונג פון דער פעלקער-בונד-קאָמיסיע, מחמת ביז דען וועט דיר אגודה צושטעלען צוגאַב-מאַטעריאַלען. די מאנדאַטקאָמיסיע בעם פעלקער-בונד האָט צוליב דער וועגנדונג בעשלאָסען אָפּצולייגען די פעטיציע פון דער „אגודת ישראל״ ביז דער קומענדיגער זיצונג פון דער סעסיע.

צרכתנו החמה והנלבבה לחברנו הנכבד
מר יעקב פליקס יחי׳
ורעיתו מרת דבורה תחי׳
לרגלי חגיגת חתונת הזהב שלהם שתחי׳ היום.
הננו מאחלים לכם שיבת טובה ועבודת פורית לטובת עניי עמנו.
מי יתן ותמשיכו את עבודתכם הצבורית עד מאה ושערים שנה.
עמנואל האמבורסקי ורעיתו.

ארץ-ישראל איז דער 13-טער חעסיע פון דער מאנדאַט-קאָמיסיע.

זשענעוע. (י״א) דעם 12-טען יוני האָט זיך געעפענט אין זשענעוע די 18-טע סעסיע פון דער מאנדאַט-קאָמיסיע אויפ׳ן טאָג-אָרדנונג געזונען זיך צווישען אַנדערען פראגען דער בעריכט פון דער ברי׳טישער רעגירונג וועגען דער פער-וואַלטונג פון ארץ-ישראל פאַרן יאָהר 1927, ווי אויך דער מעמאָראַנדום פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע וועגען דער צוטויקלונג פון דער יודישער נאַציאָנאַלער היים אין ארץ-ישראל אין 1927.28 און די תשובה אויפ׳ן מעמאָ-ראַנדום פון דער ברי׳טישער רעגירונג פון 5-טען יוני. עס וועט אויך בעטראַכט ווערען אַ פעטיציע פון אגודת-ישראל ירושלים פון 4-טען יאַנואַר 1928 געגען דעם געזעץ פון „כנסת ישראל״ און די ברי׳טישע תשובה אויף איהר פון 9-טען מערץ 1928. די ברי׳טישע רעגירונג וועט בשעת דער בעהאנדלונג פון די ארץ-ישראל-פראגען פערטרעטען זיין דורך דעם געוועזענעם גענעראל-סעקרעטאר פון דער ארץ-ישראל-רעגירונג קאָלאָנעל סיימס און ס. י. ק. לאיד פון ברי׳טישען קאָלאָניאל-מיניסטעריום.

אין דער עפענונגס-רעדע האָט דער פּרעזידענט טעאָדאָר גאַרבאַטשין דעם פער-טרעטער פון אינטערנאַציאָנאַלען אַרבייטס-אַמט גרי׳טשיי מיטזוטיילען דער קאָפּיסיע די אינדרוקען פון זיין בעזוך אין ארץ-ישראל.

דאָס בעטראַכטען די פראגען פון ארץ ישראל מאנדאַט וועלען פערנומען דריי טעג צייט. אַ חוץ די בעריכטען וועגען דער פערוואַלטונג פון די פערשידענע מאנדאַט-געביטען געפינען זיך אויפ׳ן סדר-היום פון דער סעסיע אויך אַ רייהע אַלגעמיינע פראגען, אזוי בנוגע דער פעטיציע-פּראָצעדור, דהיינו דאָס אויס-טייטשען פון די הערטער אינוואַליד פון מאנדאַט-לאַנדער, בנוגע דער עקאָ-נאָמישער גלייכהייט א. א. וו.

הי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט אין איצט דאָס ערשטע מאָל, וואָס צו אַסיסטיר וועלכע בעהאנדעלט דעם ארץ-ישראל מאנדאַט איז נישט דער״האלטין געווארען קיין שום פעטיציע און אָנקלאגע פון די אראבער.

געשטיגען די הכנסות פון קרן-היסוד

ירושלים, 17 יוני (י.ט.א.) די הכנסות פון קרן היסוד פאַר׳ן חודש מאַי געפערעפען 58,541 פונט. אין פאָרגלייך צו די פריהערדיגע חדשים זענען די הכנסות בעדייטענד געשטיגען.

הוי, נתרה עטרת ראשנו!
אחרי מחלה קצרה וכבדה שבקה חיים לכל חי האשה החשובה
צפורה אשת ר׳ משה צבי ז״ל גלאווינסקי
בשנת הששים וארבע לימי חי׳
תהלוית תחי׳ היום ל׳ סיון תרפ״ח בשעה 12 בצהרים ממעונה פקטעראָוא 18
חשרויים מצער עמוס: בני, בנותי, חתני, כלותי ונכדי

היינט, מאנטאג ד. 18 ד. ח. פינקטליך 9 אוועגד קומט פאָר אין „מאלא שעאום״ זאכשדניא 53
א גרויסער בעריכטס-מיטינג
פון פרעזעס פון יודישען מאלא
דעפ. יצחק גרינבוים
א. ד. ס. „3 חדשים סיים-ארבייט״.
בילעטען צו 50 גר. צו בעקומען: אין דער ציוב. אָרג. (צעגעלנ. 4), פ. ח. נורין (נאָווטמיעסקא 15), קאַסע „צענטראַל״ (פּיטרעריקאָווער 48), קאָנד. קאַרטע (בעגעדיקטע 30), ש. ב. חערשקאָוויטש (פּיעטריק. 70) און אין טאָג פונ׳ם מיטינג בעי דער קאַסע.

פלעגט די פיס
PEDICURE
S. Łódzki
Trauguta 5 (Krótka), m. 10
טעל. 37-70. נעמט אָן פון 2—11 און 4—7 אָנ
געטרוענער אסיסטענט בעי מיסטער עלימאַן
(הינטער-אויגען-הנסטעלס אין לאָנדאָן).
ספּעציעליסט צו אַנזעטיגען הינטער-אויגען בין חערגחויס
הי ארטנגעהאַקטע נאָגעל אָהנע שמערצען
מסטזוטירט די פיס.

Dr. med. A. Mazur
ספּעציעל-ארצט פאַר אויערן, נאָז און האַלז-קראַנק.
הי אויך שטום אין שפּרעך-סטאָלער
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
וחסאָדניא 65
אַטגעטנ אויך דורך פּיאָסריק. 46) טעל. 66-01
נעמט אָן פון $12^1/_2$—$1^1/_2$ און פון 3—5 נאָכמ.

Dr. med. Ludwik Rapeport
P, Narutowicza 25 (דויפלנס) Tel. 44-1
ספּעציאַליסט פאַר נערען-, בלוט-
און זעקסן-קראַנקהייטען.
נעמט אָן פון 12—1 פאַרנ. און פון 4—8 אָנ.

Dr. B. ROBINSON
אינערע און קינדער-קראַנקהייטען
האָט זיך איבערצויגען אויף
פעטריקויער 10 טעל. 81—86
נעמט אָן פון 3 ביז 4 נאָכמיטאָג 2845

טעגליך פאַקעז-זעצען
הי אויך מיט שוויאַדעסטעס
ST. FELCZER
B. JOSKOWICZ
פולנאַצנאַ 4 Północna טעל. 41-86
נעמט אָן טעגליך פון 8—11 פרי און פון 4—6 נאָכמ

דער פאַמיליע אַקסענבערג
צוליב דעם טויט פון זייער אינערגע סליכען
נ״ע משה אהרן
דריקט אויס דעם אויפריכטיגסטען מיטגעפיהל און שמערצפולען בייליוד
פירמא
מ. ש. הערשענבערג זעהנע
און האַלבערשטאַדט.

Dr. Niewiażski
SIBNKIEWICZA 34, tel 59-40
ספּעציאַל-ארצט פאַר סיפיליס, פריפּאַר און פעגער-קראַנקע
בעהאַנדלונג מיט קוטערן-שפּראָצלען.
נעמט אָן פון 5—6 אָנ׳מעד.
זונטאָג און חגאות פון 10—12 פרי.

Dr. med. E. Szereszewska
Wiśniewa-Góra, Willa Krenicera
קינדער-קראַנקהייטען.
נעמט אָן פון 10—11 פרי און פון $5^1/_2$—4 נאָכמיטאָג

Dr. med. L. Pikielny
ספּעציאַל-ארצט פאַר
גירען, בלאַזען און האַרן-קראַנקהייטען
Nawrot 8, tel. 19-90
אָפּמאָנג פון 4—7 אין אָנ׳מעד.

Dr. M. Goldfarb
זאַוואָדזקע 18. טעלעפאָן 51-89.
הויט- האָר- און געשלעכטס-קראַנקהייטען
נעמט אָן פון 9—12 פאַרנ. און 5—8 אָנ׳מעד.
פאַר אַנאָנימפעלטע — פראַגען ערלעדיגט.

נמנסיה עברית
של י. קאצנלסון
Gimnazjum Humanistyczne I. Kacenelsona
Cegielniana 28, tel. 51-79.
אָנגעשריבען פון גמיע שיעלער טאָג טעגליך פון 9—2 און פון 4—6 נאָכמ
די דירעקציע

הוידזער-
פערוואַלטונגען
מיט גלייכצייטיגער ערלעדיגונג פון שטייער-זאַכען איבערנימט
גוט פראַקטיצירטער פערזאָנעל, בעסטע רעפערענצען.
Ch. Regenwetter
Häuserverwaltungen & Bücherrevisionen
Berlin S. 14, Alte Jacobstr. 47.
Telefon: Dönkoff 4337.

אייראפא אנערקענט די נאנקינער רעגירונג

מארגען ווערט בעטראכט דער אמנעסטיע-פראיעקט איז סיים

דיפלאמאטישער סארפוס איז פעקין אנערקענט די נאנקינער רעגירונג.

פעקין 17 יולי (פס. צום „ל. ע.") דער דיפלאמאטישער קארפוס אין פעקין האט אנערקענט דע פאקטא די נאנקינער רעגירונג אלס די איינציגע רעגי־רונג פון כינע. בלויז יאפאן האט נאר געשפעלט א בעדינג, אז זי וועט פריהער גישט אנערקענען די נאנקינער רעגירונג כל זמן זי וועט נישט האבען בעקומען קמן ענטשעידונג פאר די אנטי־יאפאנישע דעמאנסטראציעס, וואס זענען לעצטענס פיינגעארדענט געווארען אין כינא.

בעריכט פון דער ארץ-ישראל-רעגירונג

פאר דער מאנדאט-קאמיסיע פון דער פעלסער-ליגע

גענף, 17 יולי (י. ט. א.) די מאנדאט-קאמיסיע האט פערענדיגט איהרע בעראטונגען, בעת וועלכע ס'איז בעשלאסען דער טעטיגקייט-בעריכט פון יאהר 1927 פון דער ענגלישער מאנדאטען-מאכט אין ארץ-ישראל.

אין נאמען פון דער ענגלישער רעגירונג האט גענעבען ערקלערונגען דער געזעצנער ציוניל-סעקרעטאר אין ארץ-ישראל, קאלאנעל סמיטס. אויף אלע פראגען האט געגעבען אנ'אויפריכטיגן ענטפער קאלאנעל סמיטס. דערבי האט ער אנגע־וויזען, אז די בעציהונגען צווישען די יודען און אראבער זיינען זיך בעדייטענד פערבעסערט. אנונג דער עסיגראציע קמן ארץ-ישראל, ווערט זי רעגולירט לויט די אויפנאהמס-פעהיגקייטען פון לאנד.

אמנעסטיע-געזעץ ווערט מארגען בעטראכט איז סיים.

וואַרשא (פעלעפאניש) אויף דער מארגענדיגער זיצונג פון סיים וועט בעטראכט ווערען דער רעגירונגס-פראיעקט וועגען אמנעסטיע.

די יורידישע קאמיסיע האט צו דעם דאזיגען פראיעקט אנגענומען איניגע אויסנעמערונגען. דערונטער אויך אנ'אויסנעמערונג פון דעם. הערשלעס, אז די אמנעסטיע זאל פערברייטערט ווערען אויף יונגדליכע קאמוניסטען אין עלטער ביז 20 י. ווי מען שמועסט האט די דאזיגע אויסנעמערונג אלע שאנסען דורכצוגעהען דורכ'ן סיים.

די לויה פון „אב־הם פויער" איז וואַרשא

וואַרשא (פעלעפאניש) המנם אין מארגעקומען די לויה פון ערמארדעטען העלד פון דער אונטערוועלט „אברהם פויער". אין דער לויה האבען זיך בעטייליגט א שעהנע אנצאל טויזענד מאן. פ'רוב מענשען פון דער יודישער און קריסטליכער אונטערוועלט. צווישען עולם איז אבער אויך געווען א שעהן ביסעל „וויישע".

מיס מירהארד פליהט איבערן אטלאנטיק

לאנדאן 17 יולי (פס. צום „ל. ט.") המנס אין דער פריה איז מיס מיר־הארד מיט'ן לופט-פליהער סטילט אבגעפלוגען פון לאנדאן איבערן אטלאנטיק קמן אמעריקא. אויס'ן פליה-פלאץ אין לאנדאן האבען זיך פערזאמעלט טויזענדער מענ־שען צו געזעהען זיך מיט די לופט-פליהער.

60 כוליגאנעס האבען זיך בעטייליגט אינ'ם אנפאל אויף די יודען אין קראשעווסקי'ס פארק אין וואַרשא.

וואַרשא (פעלעפאניש) שבת אז פעטער זענען אין קראשעווסקי'ס פארק פבגעפאלען אהמון ציוויליסטע כוליגא־נעס אויף די שפאצירנדע יודען. די כו־ליגאנעס זענען געווען א מאן 60. ארום 80 יודען זענען געביוזט געווארען. דאס געשרי און דאס געשריי פון די געשלאגענע און געשוטען אין לשער. ווען די פאליציי האט אנגעקומען האבען זיך די כוליגאנעס געהאלטען ווייט חיצונ־דיג און אויסגעלאכט די פאליציאנטען.

זעהענדיג אבער די שנעלע האלטונג פון דער פאליציי, האבען די כוליגאנעס אנגעהויבען אנטלויפען.

10 כוליגאנעס זענען ארעסטירט גע־ווארען. נעלמען פריה האט מען זיך בעגעגנט, ווען עס איז נישט געווען גע־נוג זיך מסשות'דיגע בעזוכען, אז זיי האבען זיך קומפלאמענט אין געשלאג.

וויי עס וויזט זיך ארויס, האבען די כוליגאנעס זיך געגרייט צו ערנסטע עסק צעסען.

א רבישע חתונה אין סאסנאוועצ.

סאסנאוועצ (פעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) דא איז פאר־נעקומען א רבישע חתונה צו וועלכער עס זענען געקומען טויזענדער חסידים פון גאנץ פוילען.

דעם ראדאמסקער רבינס טאכטער האט חתונה געהאט מיט'ן קרימילאווער רבינס זוהן.

אלס דרשה-געשאנק האט דער ראדאמסקער רבי געשאנקען דעם יונגען פאר־פאלק א הויז אין וואַרשא.

יודישער סטודענט געווינט 6000 דאל. סטיפענדיע

גיו-יארק (יט"א) דער 25-יעהרי־גער סטודענט פון דער נאציאנאלער אקאדעמיע פאר צייכנונג פ. לעווענזאן, האט געהאלטען דעם הויפט-פריז פון 6000 דאלער פאר א פיער-יעהריגער סטיפענדיע אין א אמעריקאנישער קונסט-אקאדעמיע. אינם קאנקורס האבען זיך בעטייליגט 50 מאלערי-סטודענטען.

דער יונגער לעווענזאן איז פיט 15 יאהר צוריק פיט זיין מאטער חיים לע־ווענזאן געקומען קיין אמעריקא פון וויי־טעבסקער גובערניע אלס 10-יעהריגער יונגעל. נאכדעם וויי ער האט געענדיגט א מאלקס-שולע האט ער א צייט צוריק געלערנט צייכנען און איז דערנאך ארייגן אין דער דערמאהנטער קונסט-אקאדעמיע זיין פריז האט ער געהאלטען אלס פאר־דרעט מאלער.

ערשטער לאנד-ציזאמענפאה־ר פון דאקטוירים איז נעכטען פארגעקומען איז לאדז.

(S) אין זאמיגנס זאל 15 התעו שטאט לאדז איז געלעגען פארגעקומען דער ער־שטער לאנד ציזאמענפאהר פון די שפי־טאל-אקטוירים.

פריהער זשמיעגנצקי האט געעפענט דעם ציזאמענפאהר. אלס פארזיצער איז אויסגעוועהלט געווארען דער וואר־שאווער וויצע פרעזידענט ד"ר באנדעס. עס זענען אנגעזיכטיג געווארען א רעזאל ציעס וועגען פערבעסערן שכר מצב פון שפיטאל ווענען אין פוילען.

אין אונד אין דער ציזאמענפאהר געשלאסען געווארען.

16-יעהריג יודיש יונגעל פערלוירען ווענאניעז.

(נ) שבת 6 פארנאכט איז ארויס פון דער הויז (זאזולשא 35) א 16 יעהריג יונגעל אברהם יצחק נורענבערג, וועלכער איז בין הייזנס נישט צוריקגעקומען. דאס יונגעל איז נומסמנ נישט נארמאל, איז פלאבר, נעחם איז א העלער מארגאריע.

אלזו ווייסט ער נישט דעם וועג אהיים ווער עס ווייסט וועגען דעם פע־לשוואינדענעם יונגעל ווערט געבעטען מומצמוילע די עלטערן לימ'ן אויבא־דערמאנטען אדרעס.

פז בריקאנט בעשטראפט מיט 50 זל. פאר שלאגען אנ'ארבייטער

(—) אין התעו פרעשנס געריכט איז פארגעקומען דער פראצעס געגען פאב־ריקאנט יחיאל נתן שמערן, וואוינהאפט סטא 27, וועלכער איז אנגעקלאגט גע־ווארען דורך זיין ארבייטער אריה פאש־טשוק, אז ער האט אים געשלאגען, בעת יענער האט געפאדערט אויסגע־צאלען אוהם דעם לוין. דאס געריכט האט אנערקענט, אז שטערן האט בעוי־ווילט נעשלאגען זיין ארבייטער אז אוהם בעשטראפט מיט 50 זל. שטרעפ.

בי הז-היחות פאר שול-יונגענד.

(פ) די שול מאצט האט בעזאמען א מיטמעלאנג. אז די בעהן הנחות פאר דער שול יונגער זענען פערברויכטשערט גע־ווארען אויף אזא אופן, אז די שולער וועלען אויך קאנען געניסען פון די הנחה בילעטען, פאהרענדיג אויף דער אוויר קלאס, צו בעת זיי פאהרען בעת די יום טוב און זומער וואקאציעס, צו בעת זיי פאהרען אבער די שנעלע האלטונג פון דער פאליציי, האבען די לאנדאנער פאליציי אנגעהויבען אנטלויפען.

10 כוליגאנעס זענען ארעסטירט גע־ווארען. נעלמען פריה האט מען זיך בעגעגנט, ווען זיי האט מען נישט געשלאגען אז הייזנס נישט געשלאגען אז הייזנס נישט געשלאגען אז הייזנס

לאדזער טאגעבלאט

דער רעדאקטאר: נעמט־אן פון 6 ביז 7 אין אָוונד.
נישט געשטעלטע מאנוסקריפטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.

אדרעס: „Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16, Skrz. poczt. 16
טעלעפאנען: פון רעדאקציע 57. אדמיניסטראציע 47.

דער עניז דאנציג

אויפ'ן שאוויניסטישען שטריכעל

ס'איז געווען מיט א פאר יאהר צוריק. די נרעשטאט דאנציג האט געהאט א ספכות מיט פוילען איבער ... פאסטקעסטלעך: צי זאלען אויף דער דאנציגער פאסט זיין ארויסגעהאנגען פוילישע פאסט־קעסטלעך, צי דאנציגער. פאר די שאוויניסטען פון ביידע צדדים איז דאן געווען גענוג פולווער־מאטעריאל צו מאכען מלחמה־שטימונג. אראפ איז אבער דער ענין בשלום.

דערנאך איז ווידער געווען א שטיקעל סכסוך מיט'ן אמוניציע־לאגער, וואס פוילען האט אויף דער דאנציגער טעריטאריע (די „וועסטערפלאטע"). דאנציג האט געוואלט דעם לאגער צקויפירען פאר זיך, דער פעלקער־בונד האט זיך ארייגגעמישט און ווידער האט זיך געענדיגט בשלום.

איצט האט דאנציג ווידער א שטיקעל כמו סכסוך מיט פוילען, דאסטאל אויפ'ן ווירטשאפטליכען געביט.

פוילען האט נישט קיין דירעקטען וועג צו איהר פארט אין גדיניע. אנקומען אהין מוז פוילען דורך דאנציג. דער פוילישער פארט אין גדיניע איז זיך שטארק צוהאקסען און קאנקורירט מיט די פארטען פון דייטשלאנד און אויך מיט'ן דאנציגער פארט. פערשטעהט זיך, אז דאס וויל שטארק נישט לעדען דאנציג. גדיניע און שוין ששזו האבען אנגעהויבען צונעמען דעם טראנספארט און פאסאזשירען־פערקעהר בײ דאנציג. דאנציג האט, בכך, אנגעהויבען פיהלען, אז זי איז נישט דער אייניגער באזיס אויפ'ן ים פאר פוילען, אז זי קאן זיך אויך אנ'עצה געבען אהן דעם דאנציגער פארט אין אהן די דאנציגער שיפען און אהן איהר ארויסגעהן אין דער ברייטער וועלט. האט דאנציג אנגעהויבען מורא האבען פאר'ן וואוקס פון דער פוילישער שיף־ווירטשאפט און גענומען שטערן פוילען מיט מעשים איהר וואסער־טראנספארט.

אזוי האט דאנציג איצט מערבאטען דעם פוילישען שיף־אנקער אין צאפאט. צאפאט איז א קור־ארט, וואוהין ס'קומען צוזאהרען א סך געסט זיך קורירען. די פוילישע ש מען לייזען פון די קור־געסט. דאס וויל דאנציג נישט לעדען, זעהענדיג דערין א קאנקורענץ. דאס איז אין פאקט.

א צווייטער פאקט: דאנציג האט אנגעהויבען פערהאלטען די סחורות, וואס נעהען קיין און פון פוילען, נישט אנערקענענדיג דעם אפצאהל אין טשעוו. דערמיט וויל בכלל דאנציג טארמאזירען דעם פוילישען האנדעלס־פערקעהר.

די דאזיגע פאקטען האבען ווידער פערשאפט א ביסעל ביזן בלוט צווישען דאנציג און פוילען. ס'איז קלאר, אז דאנציג איז פשוט מקנא דעם אויפוואוקס פון פוילען'ס שיף־פערקעהר.

ביז־אהער איז פוילען לגבי דאנציג תמיד געגאנגען אויף פשרות. איצט שטעלט זיך פאר פוילען די פראגע, צי איז בכלל אויך אויף ווייטער פאר איהר פראקטיש די דאזיגע פשרות־טאקטיק לגבי דאנציג.

אזוי ארום איז דאנציג ווידער ארייגגעטראטען אין שטאדיום פון ווירטשאפטליכען קאמף מיט פוילען.

זעלבסטפערשטענדליך, אז אויך המנע צושאג איז אין דעם פאל דאך גענוג געלעגענהייט מאד די שאוויניסטען פון ביידע לאגערען אויפצובלאזען א געגענפייגדיגע שטימונג, ווי ס'איז געווען דער פאל בעת די פאקט־קעסטלעך אין „וועסטערפלאטע", מען דארף אבער זיין זיכער, אז סיי פוילען, סיי דאנציג וועלען זיך נישט לאזען פאנגען אויפ'ן דאזיגען געפעהרליכען שטריקעל, וואס רופט זיך „שאוויניזם". פון כל סוף וועט דאנציג מוזען מודה־זיין, אז מען קאן נישט דאס גרויסע 30 מיליאנעגע פוילען אפצוזיטען אין ענגע ראהמען אהן אנ'ארויסגאנג צום ים, און אויב דער פוילישער שיף־פערקעהר וואקסט איז דאס גאנץ נאטירליך, אין עס איז לעגיטים צו וועלען מיט וועלכע ס'איז פערבאטען און שטערונגען טארמאזירען אז דעם דאזיגען וואוקס.

אי"י.

פלוצלונג משוגע געווארען א פראפעסאר

ווילנע. — מישהאך בינאכט איז דער פראפעסאר פון ווילנער אוניווערזיטעט ג. א חיימענקומען זעהר אויסגעגעגרעגט: ער האט זיך געפיזערט און געשריגען אויף די שטוב־מענשען, געהאקט דאס מעבעל וכדומה. זיינע בני־בית האבען געזעהן, אז דאס איז נישט גלאטיק, ווארום דאס איז נישט געווען זיין טבע. דאך וי נישט איז האט זיך זיי אנגעגעבען איהם צו בערויהיגען און אין שטוב איז געווארען שטיל.

אחידער אבער מען איז געגאנגען שלאפען, האט דער פראפעסאר ווייטער בעקומען א שבעון־פוריע און אנגעהויבען צו שלאגען אלע, וואס האבען זיך געפונען אין שטוב.

בעת מעשה האט ער א כאפ־געטון זיין פרוי, צוגעגאנגען מיט איהר צום מענסטער, אויסגעהאקט די שויבען און זי ארויסגעוואָרפען דורכ'ן מענסטער.

דעם פראפעסאר'ס טאכטער, וועלכע האט זיך צוגעקוקט צו דער מעשה, האט אויסגעזאָהויבען א שרעקליך געהאלד.

דער משוגענער האט אויך זי אנגעכאפט און געשלעפט צום מענסטער, זי האט זיך אבער מערשעפעט אין די ווייטרינעס פון מענסטער. זי האט זיך געהאלטען אן מענסטער און זיך געאמפערט מיט'ן ווילדען משוגענעם, שרייענדיג דערבײ און רופענדיג הילף.

די שכנים האט זיך איינגעגעבען ארויסצורייסען פונ'ם משוגענעם'ס הענט זיין קרבן. אייניגע האבען אנגעכאפט דעם משוגענעם, איהם גוט צוגעהאלטען און געוואלט איהם אוועקפיהרען צו א דאקטאר.

מיט א געוואלדיגע גבורה האט דער משוגענער זיך פון זיי ארויסגעריסען און אנטלאפען. מען האט איהם נאכגעיאגט אבער מען האט איהם נישט געכאפט.

דעם פראפעסאר'ס פרוי איז געפאלען אויף א באלקען מיט א שטאק נידעריגער און איז אפגעקומען מיט לעכטע וואונדען.

די פאליציי זוכט דעם אנטלאפענעם משוגענעם פראפעסאר.

אויך יודען האבען א חלק אין דער גרויסער טראגעדיע,

וואס שפילט זיך איצט אפ מיט „איטאליא"

וואס האט פאסירט מיט דער לופט־שיף „איטאליא"? — די פערשידענע מענשען וואס זענען מיט נאביל'ן אויף דער שיף. — דער יודישער פראפעסאר אויף דער „איטאליא" און זיין ראלע

געגערעל אומבערטא נאביל, איינער פון די בעריהמטע לופט־פליהער, וואס דאס איטאליענישע פאלק האט ארויסגעגעבען, צוזאמען מיט נאך זיבען מענשען געפינען זיך אויף אנ'אייז־קריע אין דער וויישער פוסטעניש, וואס געפינט זיך אין די געגענטען פון נארד־פאל און די גאנצע ציוויליזירטע וועלט וואַרט מיט אנ'איינגעהאלטענעם אטעם אויף דעם אויסגאנג פון דער טראגישער סיטואציע. און עס פליהען בעריכטען פון איין לאנד אין אנדערן, עס טראגען זיך הילפס־אויפרופען און עס טראגען זיך ערמוטיגונגען. אבער צי דאס וועט ראטעווען די גרופע מענשען, וואס האט זיך אויפגעהויבען מיט דער שיף „איטאליא" אויסצופארשען די געגענטען ארום נארד־פאל צו בערייכערען די וויפעלאסט מיט נייע אויסקומען וועגען דער געגענט, וואס איז געווען דער חלום פון מענשען, וואס האבען זיך געלאזט אויף א זיכערען טויט, אבי צו זעהן דאס, וואס קיין מענשליך אויג האט ביז זיי נישט גיזעהן און וואו קיין לעבעדיג וועזען קאן נישט עקזיסטירען—דאס איז איצט נישט זיכער.

גענערעל נאביל איז שוין אינמאל געפליגען איבער'ן נארד־פאל. דאס איז געווען מיט צוויי יאהר צוריק. הין ער צוזאמען מיט לינעאלן עלסווארט און קאפיטאן אמונדסען האבען געמאכט די רייזע אין א לופט־שיף. אבער דאן איז דאס נישט געווען קיין נאציאנאלע אונטערנעהמונג און עס האט נישט געראכט צו קיין וויכטיגע רעזולטאטען, ווייל די לופט־שיף איז פערטראגען געווארען און די פיהרער האבען מערלוי־רען די קאנטראל איבער איהר.

דאס מאל איז די רייזע אונטערגענומען געווארען פון איטאליענישען פאלק. „איטאליע" איז געבויט געווארען אויף מיטלען, וואס זענען געשאפען געווארען פון דער רעגירונג און פון פריוואט־מענשען. עס איז געווען די אמביציע פון איטאליענישען לופט־פליהער נישט נאר אריבערצופליהען דעם נארד־פאל, וואס איז געווען דער חלום פון זעהר א סך מענשען אין משך פון א סך יאהרען, געגערעל נאביל האט געוואלט קריגען וואס מעהר אויסקומענען וועגען דער געגענט, וואס געפינט זיך ארום דעם פאל, כדי אויף אזא אופן צו בעריכערען די ידיעות פאר דער וויסענשאפט מיט נייע אינגעלהייטען. אז די טעפעלעך אויפגאבע, די נאציאנאלע און וויסענשאפטליכע, האט צוגעצויגען א היבשע צאהל געלערנטע, שזורגאליסטען און גענייע לופט־פליהער. דאס מאל איז עס געווען א ריין־איטאליענישע אונטערנעהמונג (עס איז געווען צווישען די מיטרייזענדע גאר איין שוהדע), און עס איז געווען זיכער ביי יעדען, וואס האט געכאפעלגט די נייעס פון דער רייזע, אז דאס מאל וועט זיך די אונטערנעהמונג זיכער איינגעבען, אז עס וועלען אראפגעלאזט ווערען פון שיף א פאר געלערנטע, וואס וועלען אונטערזוכען דעם באדען, וואס וועלען מעסטען און וועגען אלץ, וואס לאזט זיך גאר, כדי די וויסענשאפט, וואס וויסט איצט וועניג, וואס עס קומט פאר ביים ברעג־הוצלט, זאל קריגען נייע אויפקונפטען.

אבער אויך דאס מאל האט זיך די אונטערנעהמונג נישט איינגעגעבען. גלייך וי די שיף פערלאזט קינגס־בעי, כדי צו פליהען צום נארד־פאל, האט זיך אויסגעהויבען א נעפעל און מען האט הענגיג־וואס געקאנט זעהן, וואס עס טוט זיך אויפ'ן באדען. עס איז נישט געווען מעגליך, ווען עס איז ארונטערגעזאלן. אין דער זעלבער צייט האט זיך געפונען אין דער גאנדאלע, וואס איז צוגעשטעפעט צום באלאן אבע מעהר ווי פרייד האבען זיי א קליין ווייל נישט געהאט. און באלד דערויף איז געשען דאס שרעקליכע אומגליק...

די נארוועגישע און איטאליענישע רעגירונגען האבען זיך גלייך געהאט געווענדעט צו אמונדסען, ער זאל פאהרען זוכען זיין אמאליגען מיטרייזער; אבער דער אלטער און געניטער נארד־פאל־פארשער האט אויסגעדריקט זיין מיינונג, אז די ארבייט איז פיר'משפט צום דורכפאל, דערפאר, וו'ס מען וויים נישט, וואו די „איטאליע" געפינט זיך.

א שעהנע פאר טעג אז די וועלט געווען שטארק בעאונרוהיגט וואגען גורל פון „איטאליא", ענדליך איז עסליכע ראדיא־אמאטערען געלונגען אויפצוכאפען אייניגע אפגיריסענע ווערטער פון די פונקען־דעפעשען, וואס גענ. נאביל'ן האט פונאנדערגעשיקט איבער דער וועלט.

דאס זיינען ענדליך די ערשטע לעבענס־סימנים פון גענ. נאביל'ן, ביי וועלכען עס איז צום גליק געבליבען דער ראדיא־אפאראט וועגען געניוע פרטים פון דער קאטאסטראפע מיט דער „איטאליא" האט מען אבער פון זיי נישט נישט גיקטגט האבען. ענדליך איז אבער געלונגען צו בעקומען זיכערע ראדיא־פערבינדונג און מען האט זיך דערוויסט פאלגענדע איינצעלהייטען: די אויפערפלאך פון דער „איטאליא" איז געווארען בעדעקט מיט א דיקער איז־שיכט און דאס הייס ג־נומ שטארק ארונטערדריקט די לופט־שיף וועלכע איז סוף כל סוף פון א הויך פון 500 מעטער אראפגעפאלען אויף א ווייזער איז־קריע (קיין ינשה איז דארט נישט).

די גאנדאלע מיט די קאבינעס פון גענ. נאביל האבען זיך אפגערייסען און אראפגעפאלן אויף דעם גרויסן שווימענדען איז־שטח... ב־פרייענדיג זיך פון דער מאסע איז די לופט־שיף געווארען פיל לייכטער און זי האט זיך זעהר שנעל צוריק אויפגעהויבען אין דער הויך.

גענ. נאביל מיט א טייל פון דער עקספעדיציע איז געבליבען אין דער אפגעריסענער גאנדאל, וועלכע האט זיך מיט א געוואלדיגען קלאפ אריינגעלאזט אויף דער איז־קריע די גאנגאל איז ציבראכען און געווארען אין די מאנשאפט איז מיט נסים געבליבען ביים לעבען.

גענ. נאביל געפינט זיך אין א פערצוויפעלטער לאגע. אפגעריסען פון דער גאנצער וועלט אין א גענפנד, וואס איז ווייט און ברייט בעדעקט מיט איז און שניי־פעלדער, וואו דער טויט לויערט מיט טויזענד אויגען: קאלט, הונגער, ווייסע בערען זענען די מלאכי ההבל וואס לויערען אויף די מערבלאנדזשעטע מענשען.

פון אלע זייטען א

לאדזער כראניק.

19 לוית

זענען נעכטען פארגעקומען אין לאדז

(נ) נעכטען זענען און דער פארזאר ראבונאס קאנצעלאריע דורכגעפירט גע־וואָרען פארשאלוטעמען אויף 19 לויות.

דער הויפט־קאמענדאנט פון דער פוילישער פאליציי אין לאדז.

(פ) נעכטען איז געקומען קיין לאדז דער הויפט־קאמענדאנט פון דער פאליציי אין פוילען פולק. מאליטשעווסקי, כדי צו זיין אנוועזענד אויף די ספארט־איבונגען פון דער היגער פאליציי, וועלכע זענען פארגעקומען אין אונזער שטאט.

א חיץ דעם איז געווען אנוועזענד אויף די היפיש איבונגען פון דער פאליציי דער וואיעוואָדא ה׳ יאשטאָלט, גענ. מאליכאָווסקי און אויך אנדערע הויכגע־סטעלטע פערזענליכקייטען.

נאכט־דיזשירען אין די אפטייכען.

הייגט דיזשירען פאלגערע אפטייקן: פאליאווסקי, פשעריסאוער 309; האכבערג, גליבנא 50; גליקאווסקי, נא־רומאָווסקי 4; שיסעעווטש, קאפשרניק 26; צארעמזא, פאמארסקא 10 און פא־מאש, פלאץ סאשעשעלנו 10.

קרוב 2 מיליאן זל. הלואות האט דער לאדזער רעטונגס־קאמיטעט ארויסגעגעבען אהן פראצענט

ביז 10 טויזענד יודישע סוחרים און האנדווערקער געניסען פון די הלואות

(ג) דער לאָדזער יודישער רעטונגס־קאָמיטעט, גיט אַרויס אויפראָצענ־טיגע הלואות פאר די נויטבעדערפטיגע יודען פון אַלע שיכטען פון דער היגער בעפעלקערונג.

כדי צו בעקומען אַ בילד וועגען די וויכטיגע אויפטען פון לאָדזער רעטונגס־קאָמיטעט, דארף מען נאָר ברענגען בלויז אַ פאָר ציפערן.

דער רעטונגס־קאָמיטעט האָט זיך גע־עפענט דעם 1. מערץ 1926, די אינ־סטיטוציע עקזיסטירט שוין אַלץ 25 חדשים און האָט אין משך פון דער פערהעלטנישמעסיג קורצער צייט בעזאָ־זען צו ערלעדיגען 10162 ביטעס (ארייגגעלאָסען זענען סך־הכל 11031), פון צוויסען וועלכע עס האָט גענאָסען דער האנדעל אַ סומע פון 1,135,421 זל. מיט 50 גראָשען (5684 פערזאָן): די די אינדוסטריע — 162,470 זל. (662 פערזאָן); דאָס האנדווערק — 497,600 זל. (2752 פערזאָן); פרייע פראָפעסיעס — 65,070 זל. (293 פערזאָן).

קאָנקרעט אין פערליוף פון דער 25 חדשים דער עקזיסטענץ פון לאָדזער רעטונגס־קאָמיטעט האָבען 9391 פערזאָן פון האנדעל, אינדוסטריע, האנדווער־קערט און פרייע פראָפעסיעס גענאָסען פון הלואות אויף אַ סומע פון 1 מיליאָן 860581 זל. מיט 50 גר.

פראָצענטועל גענומען האָבען סוחרים בעקומען 61,1 פראָצענט פון דעם אַל־געמיינעם סכום הלואות, האנדווערקער 26,7 פראָצענט, די אינדוסטריע — 6.7 פראָצענט, פרייע פראָפעסיעס — 3,5 פראָצ.

ס׳איז, אַלץ, צו זעהן: אַז צום מעהר־סטען ברענגט דער רעטונגס־קאָמיטעט נוצען דעם יודישען סוחר׳טום און די בעלי־מלאכות. פארוואָס־זשע, פרעגט זיך, ווייזען די לאָדזער סוחרים אין האנד־ווערקער ארויס אזא גלייכגילטיגע בע־ציהונג צו זייער אינסטיטוציע?!

האט די יודישע ביהנע אויך געהאַט שמחות, נישט נאר צרות?

אַנ׳ענטפער אויף דער פראַגע וועט דאס טעאַטער פיבלוקים בעהויפטען דאָ נערשטאָנ און „פיהלהארמאָניע" פון אַנ־זער גיט בעטאַמטען טעאַטראַל ה׳ זלמן זילבערצווייג, וואָס אַזוי אויצ צו נאָסט און אנזער שמאַט.

דער נאָסט און דער ראָזאַטאַר פון „לעסיסיאָנ פון יודישען טעאַטער", וואָס וועט פרענען די לעבעדיגע מעשיגען פון אַלץ יודישע ארטומען, קאָנפאַנ־מאַרען, פיסטען שרעבער פון אומשטאַם, וואי אַזעלכע זענען פאַרהאַן, און ה׳ זזל־בערצווייג פאַרהרט צוליב דעם אויך ארום אויבער דער גאַנצער וועלט.

אומעטום האָט ער זיך בעקענט מיט דעם יודישען טעאַטער, און ער האָט צו דערצעהלען אַזאַ אַ שיעור קאָמישע אי־רגסמע עפיזאָדען. די עפיזאָדען נעמען אַ פיל פון די פרוידען און לייד־ען, וואָס דיי יודישע אַרטיסטען אויבער דער גאַנצער צייט נאָסט אין אַנזער שטאָט.

דער נאָסט און דער ראָזאַטאַר פון „לעסיסיאָנ פון יודישען טעאַטער", וואָס וועט פרענען די לעבעדיגע מעשיגען פון אַלץ יודישע ארטומען, קאָנפאַנ־מאַרען, פיסטען שרעבער פון אומשטאַם, וואי אַזעלכע זענען פאַרהאַן, און ה׳ זזל־בערצווייג פאַרהרט צוליב דעם אויך ארום אויבער דער גאַנצער וועלט.

ביז 3 טויזענד צימערן וועט הייי־יאהר אויפהויען דער לאדזער מאגיסטראט

די ארבייטער־כאלאניע פון קאנסטאנטינער וואל וועט אפסאטען ביז 30 מיליאן זל.

(ג) די מאגיסטראט־קאמיסיע צו בויען ארבייטער־היזער האט אנגעהאלטען אַ ספעציעלע זיצונג אונטערן פארזיץ פון ארטז־דזענט זשעמיטיצקי. אין דער זי־צונג האָבען זיך בעטייליגט די לאוטני־קס איזרעבסקי, פורטאַל, ד״ר מארגא־ליס, קוק און פארשטעהער פון דער זאָציעוואָדזטוו.

לידם־כ״ל איז אפגעשטעלט געוואָרען אַ בריכט פון דער ביז־אַ־צטיגער טעטיג־קייט פון ביי־קאמיטעט. פ׳שטעלט זיך ארויס, אז עס ווערען בעמאכט הכנות צום בויען די ארבייטער־כאלאניע בעם קאנסטאנטינער וואל. ציגעל ווערען שוין צוגעפירט. דאָס אנהויבען בויען די היזער איז אפהענגיג פון רעאַליזירען די הלואה פאר לאדז. דערויף איז בע־שטעטיגט געווארען דער פלאן פון דער דערמאוטער ארבייטער־כאלאניע: עס וועלען אויפגעשטעלט ווערען 85 דרייי־שטאָקיגע בלאָק־היזער, 2 קינדער־הייי־מען, אַ מעכאַניש ווישערייי, אַ באַד־אַנשטאַלט, אַ קאָאָפעראַטיוו, אַ פערזאָס־לוינגס־זאַל און אַנ׳אויפ־כיס־סטאַציע פאַר וויי־קינדער.

די 35 בלאָק־היזער וועלען זיין 234 דירות צו 1 צימער מיט אַ קוך; 1160 דירות צו 2 צימערן מיט אַ קוך. צוזאַמען וועלען אַלץ, אויפגעבויט ווע־רען 1534 דירות פון 2974 צימערן.

דער בוי־קאָמיטעט האָט בעשלאָסען אונטערצוזאַמען די בוי־אַקציע אין אַזאַ ניכטן טעמפּאָ, אַז אַלע היזער פון דער ארבייטער־כאלאניע זאָלען נאָך אין לוי־פענדען יאָהר פארטיג ווערען פון אויסע־ווייניג, ד. ה. זיי זאָלען געבראַכט ווע־רען ביז אינטער׳ן דאַך. די בלויזע פויערען וועלען לויט׳ן פלאַן קאָסטען ביז 10 מיליאָן 625 טויזענד זל.; צו־זאַמען מיט דער גאַנצער אויפערכטונג וועט די כאלאניע קאָסטען דערביי ביז 30 מיליאָן זל. עס איז בערעכענט געוואָרען, אַז מען וועט דאַרפען צו דעם בוי פון דער כאלאניע 85,816,000 צי־געל, צו דעם צוטעק וועט די שטאָט פערוואַלטונג צוטרעטען רעאַליזירען דעם פלאַן ווענען אַ גרויסע שטאָטישע ציגעל־ניע. אין משך פון הינטיגען יאָהר וועט בלויז דאָס ארבייטען ציגעל צו דער ארבייטער־כאלאניע דאַרפען קאָסטען ביז 8 מיליאָן זל.

בקרוב וועט געלעגט ווערען דער סוי־דאַמענט צו דער ארבייטער־כאלאניע.

פאסטענס פאר רעזערוויסטען אין מיליטער.

(—) דאָס קרינס־מיניסטעריום האָט פונאנדערגעשיקט צו אַלע מיליטער־אָפּטיילונגען אין פוילען אַנ׳אינרי־וקציע, לויט וועלכער רעזערוויסטען דארפען צוגענומען ווערען אויף פעסטענס צו שטעהען אויף וואַרטעס, כדי די זעלנער, וואָס זענען אין אקזיוזען דינסט זאָלען נישט פערוועגדען זייער צייט, וואָס איז בעשטימט אויף פיליטערישע אויסבילדונג מיט דינסט בעי די וואַרטעס.

די אימפּאזאנטע פייערונג פון דער באראכאוו־שול

לכבוד איהר 10־יעהריגער עקזיסטענץ

(ג) די 10 יעהרונג יובילעאום פון רונג פון דער יגדישער פאלקס שול אויפ׳ן נאמען פון ב. באראכאוו, האָט שבת פרוה צוזאַמען זעהר אַ גרויסען עולם פון עלטערן, שול קונדער, אַרבייטער, אונטעליגענץ און אינטעלאַרטע נעסט, וועלכע האָבען אויפגעפולט די „פיליהארמאָניע". אַוועקשען די כעסט אויך געשען דיר פאַסאַלסקי פון שאָל־ראָסט.

אנ׳ם נאָמען פון באראכאוו קראַטאַ־ריום האָט מוט אַנ׳אַנליטיגנס רעדנער געעפנט די יובל אַנ׳דענקטיע ה׳ שעל מאַן.

אַ שולער לאַר אונטער דער אַנפירונג פון דער מוזיקאַלישער זעהר בענאַכטיר לעהרערין פרל. ע. ראַזאַנבערג האָט דאַן געזונגען אונגעגע יידישע לידער, דערנאָ־ך דער דעם שול היטן. הי אויך אַ פיליש לוד.

אַ לאַנגע בעגריסונגס רעדע וועגען דעם קאַבע, וואָס ד׳ יידישע ארבייטער־שיפט האָט אויסגעוויזען פאַר אַזאַ־ה שול און דער מוטער שפּראַך. האָלט דאַן ה׳ זרבבל פון וואַרשע. זיין רעדע וועגען אַלט אונטערגעריסען פון רוישנדע אַפ־פאַרנסטמען. בעי דער געלעגענהייט בע־כריסט ה׳ זרבבל די געפיטרע שול אנ׳ם נאָמען פון דער צענטראַל פיר וואַלטונג פון דער יידישער שול אָרגאַנ־יזאַציע און פוילען.

אַ וואָרטען בעטרעפענדס רעדע וועגען דער יידיש וועלטליכער שול היט לט דער פאַרזיצער פון דער י.ש.א. אין לירז, ראַסמאַן. פאַזנאַנסאַן, וועלכער בעגריסט די 10 יעהריגע פייערונג פון דער בא־ראַכאוו שול און מאַכט פון דער הינער י.ש.א.

ה׳ צוטרינאַווסקי בעגריסט אנ׳ם נאָ־מען פון דער פועלי ציון פאַרטיי אַז ווייזט אַז, אַז דער קאַמף פון די יידישע אַרבייטער מאַסען פאַר ווער פיליטי־שער אין נאַציאָנאַלער אי־אַפהענגיגקייט נעהט דאָנד בעי הי׳ג מיט דעם נע־ראַנטיל פאַר ווייטען, פאַר פרייער ער־ציהונג אין בילדונג.

אַלדעם, ווי עס ווערט נעהאַלטען אַ בעגריסונג אנ׳ם נאָמען פון דער פ״צ־יוגנט, ווערט דורך שולער אַרויפגעטראַ־גען אויף דער עטעראַ אַ גרויע שיל־פאַהי. דערויף טראָגט אויסער אַ שילע־רין אנ׳ידעם פאַר די לעהרער פון דער באַראַכאוו שול; קלוינקע סינדער פון דער פרע שול בעגריסען מינדליך און טראָגען צו אַ בלומען קוש. אויך די פיצעלעך פון דער שרשק קינדערהיים בעגריסען מינדליך, פרענגען אַ קוש בלו־מען און — דער זאַל ווינט זיך פון פרוד און געלעמער צוגוב׳ן שרשטען פון די עיפה׳לעך.

אַז עס נעהען אראָפ די יוגנטען פון די יוגנטען, האָט בעזאָלען די פועלי ציי־ניסטישע ערציהונס אנשטאַלטען, בע־גרוסט די שול און אחרע שער אַ יוג־גער אַרבייטער, אנ׳אַנטיריישעט פון דער באַראַכאוו שול. דיזן בעגרוסט (אין פּיי־לוש) אַ לעהרער פון די יידישע פאַרע שעלטע שולען. ה׳ סטאַטערסקי בעגרוסט אנ׳ם נאָמען פון אַ רוזה פראַזאַטיאָנע־לע פעראיינגען; דאַן נעהט אַ בעגריסונג פון עלטערן קאָמיטעט בעי דעם מאַראַ־לאָוו קראַנקענהויז. דערביי ווערט דו עדשלמאַן בעשאַנקען פון עלטערן קאָמי־טעט מיט אַ גרוסען זולבערנעם זעשע מאַ פאַר זיינע לייסטונגען צוליב דער באַראַכאוו שול. ס׳ווערט אויך אַנ־בעגרייפט אַנ׳אַרטיקל. פאַר דער באַ־ראַכאוו שול און אויך בעשענקען דאַן אַנדערע אַרטיקלען אין אַ ראַריא.

ה׳ צוטרינאַווסקי דערלאַזט דאַן דעם ה׳ כאַזאַן יאַלס אויסדרוק פון אַנערקע־נונג אַ קוש בלומען.

אין אַ פרעכטער רעדע דאַנקט ה׳ קא־גאַן פאַר דער ריהרענדיגער ליבע, וואָס מען ווייט אַרויס פאַר דער שול.

ס׳זענען אָנגעקומען שרייבשריבען בע־גרוסונגען פון יאַרעש וויטעראַלאַלען אינסטיטוטען, פון דער צענטראַלער פיר־וואַלטונג „אַזשער קרסען", „אַרבעט־באַראַצאַי" בויביאַטשע, פּיראַזאַנ׳שער ראַם. עלטערן קאָמיטעט, מעדעם קוראַ־מאַריאַס, פרעזעדעס שעטענצאַ א.א.

דער עזטישער מעל פון פראַגאַם, וואָס אין אויסגעפילט געוואָרען פון דו שול קונדער, אין אַרויך זערר גוט אין אייגענעהרט נשוואַרען אַ דראַמאַ מיש מעשה׳לע „בום אין דרוידעל", בע־צרבעט דאַרך מ. בראַטשוצקע׳ן אויך „אַניעס חלום" (פּיליש) אין נעלונגען אין דער אויספיהרונג פון די מלוניטקע קינדערלעך. די רעמיש׳ע נומאַטשע אויפגענען, די פיראַטערען, די מיצע — פטעם אין אַלץ נעמעטען האָבען די קוקערלעך זיך אויסגעצייכנט. פאַר שטעטיגט זיך, אַז זייער צייטשער היסטן האָ צוגעטראָגען די לייהרערגעם תאולומ־סקאָ, נראַלסקאָ. דער רעזשיסער ה׳ פּי־לאַוועך אין דער לייהרער בראַנהוון, ווי אויך דער דעקאָראַטאָר זעלמאַן.

ס׳איז געווען אַ שטענע מאַנאַשטאַ־ציע פון פראַרדמעטער אַרבייט אין אַנ־שטרענגען אויפ׳ן געביט פון גוטסטי־גער און פונשער ערציהונג.

יודישער יונגערמאַן

וויל דערמאָרדען זיין אַלץ

בעמוטען אַ שנעיי־אַנאַל. וויל זיין וויבש זיינער רייכע כלה וויל מיט איהם ניט חתונה הייבען. — שווערהאַ־טע סצענע, וואָס האָט זיך אָפּגעשפּילט אין לעמבערג.

לעמבערג. — דער יודישער קוואַר־טאַל קאָכט דאָ איצט מיט אַ סענסאַציע־נעלער געשיכטע:

אויף אַלעמבעקאַ־גאַס וואוינט אַ גע־וויסער נ. גראַסמאַן, וועלכער האָט דרייי קינדער. דער עלטסטער זיהן איז אַלט 20 יאָהר, הייסט לייב איז אַ אַקאַדעמי־קער און שטודירט אין וואַרשע.

נאָך לייב׳ס געבורט האָט זיין מוטער 18 יאָהר נישט געהאַט קיין קינדער. דאָס יונגע וויבעל האָט געוואָלט האָבען נאָך אַיין קינד, אַ מיידעל, צו דעם צוטעק האָט זי זיך געדאַקטערט... אָבער אַזן רעזולטאַט.

ערשט נאָך 18 יאָהר איז די מעוברת געוואָרען. די פרייד פון שטעט־מאַטע איז געהען אין לשע.

אָבער דאָס וויבעל האָט אנשטאָט אַיין מעדעלע מיט אַ מאָל געבוירען אַזש... אַ דרילינג. אַיין קינד איז באַלד געשטאָרבען און צוויי זענען לעבען געבליבען.

דערווייל האָט דער עלטסטער זיהן געמאַכט מאַטורע און איז אַוועק קיין וואַרשע שטודירען.

אין וואַרשע האָט זיך גראַסמאַן בע־קענט מיט דער פאַכטער פון אַ דאָרטי־גען רייכען יודישען פוה. לכתחילה האָט דאָס מעדעל איהם אויך ליב גע־האַט און בעדעל האָבען אָנגעהויבען רע־דען וועגען חתונה האָבען.

אָבער וויען דער פלה׳ס עלטערן האָ־בען זיך דערוואוסט פון דער דאָזיגער מעשה האָבען זיי בשום אופן נישט גע־וואָלט דערלאַזען צום שידוך. עס האָ־בען נישט געהאָלפען די פרעהרען פון מעדעל, וואָס האָט גראַסמאַנ׳ען שטאַרק ליב געהאַט, איהרע עלטערן האָבען פון שידוך נישט געוואָלט הערען, ווייל זיי האָבען נישט געוואָלט זיך נעמען אַמידעס. וועלכע שטאַמט פון אַ ערימע מען און דער זעלבער צוגוב׳ן שרשטען פון די עיפה׳לעך.

אַז עס נעהען אראָפ די יוגנטען פון די יוגנטען, האָט בעזאָלען די פּוילי ציי־ניסטישע ערציהונס אנשטאַלטען, בע־גרוסט די שול און אחרע שער אַ יוג־גער אַרבייטער, אנ׳אַנטיריישעט פון דער באַראַכאוו שול. דיזן בעגרוסט (אין פּיי־לוש) אַ לעהרער פון די יידישע פאַרע שעלטע שולען. ה׳ סטאַטערסקי בעגרוסט אנ׳ם נאָמען פון אַ רוזה פראַזאַטיאָנע־לע פעראיינגען; דאַן נעהט אַ בעגריסונג פון עלטערן קאָמיטעט בעי דעם מאַראַ־לאָוו קראַנקענהויז. דערביי ווערט דו עדשלמאַן בעשאַנקען פון עלטערן קאָמי־טעט מיט אַ גרוסען זולבערנעם זעשע מאַ פאַר זיינע לייסטונגען צוליב דער באַראַכאוו שול. דערביי ווערט אויך אַנ־בעגרייפט אַנ׳אַרטיקל.

אויך אַלעמבעקאַ־גאַס וואוינט אַ גע־וויסער נ. גראַסמאַן, וועלכער האָט דרייי קינדער. דער עלטסטער זיהן איז אַלט 20 יאָהר, הייסט לייב איז אַ אַקאַדעמי־קער און שטודירט אין וואַרשע.

נאָך לייב׳ס געבורט האָט זיין מוטער 18 יאָהר נישט געהאַט קיין קינדער. דאָס יונגע וויבעל האָט געוואָלט האָבען נאָך אַיין קינד, אַ מיידעל, צו דעם צוטעק האָט זי זיך געדאַקטערט... אָבער אַזן רעזולטאַט.

ערשט נאָך 18 יאָהר איז די מעוברת געוואָרען. די פרייד פון שטעט־מאַטע איז געהען אין לשע.

אָבער דאָס וויבעל האָט אנשטאָט אַיין מעדעלע מיט אַ מאָל געבוירען אַזש... אַ דרילינג. אַיין קינד איז באַלד געשטאָרבען און צוויי זענען לעבען געבליבען.

דערווייל האָט דער עלטסטער זיהן געמאַכט מאַטורע און איז אַוועק קיין וואַרשע שטודירען.

אין וואַרשע האָט זיך גראַסמאַן בע־קענט מיט דער פאַכטער פון אַ דאָרטי־גען רייכען יודישען פוה. לכתחילה האָט דאָס מעדעל איהם אויך ליב גע־האַט און בעדעל האָבען אָנגעהויבען רע־דען וועגען חתונה האָבען.

אָבער וויען דער פלה׳ס עלטערן האָ־בען זיך דערוואוסט פון דער דאָזיגער מעשה האָבען זיי בשום אופן נישט גע־וואָלט דערלאַזען צום שידוך. עס האָ־בען נישט געהאָלפען די פרעהרען פון מעדעל, וואָס האָט גראַסמאַנ׳ען שטאַרק ליב געהאַט, איהרע עלטערן האָבען פון שידוך נישט געוואָלט הערען, ווייל זיי האָבען נישט געוואָלט זיך נעמען אַמידעס. וועלכע שטאַמט פון אַ ערימע מען און דער זעלבער צוגוב׳ן שרשטען פון די עיפה׳לעך.

אַז עס נעהען אראָפ די יוגנטען פון די יוגנטען, האָט בעזאָלען די פּוילי ציי־ניסטישע ערציהונס אנשטאַלטען, בע־גרוסט די שול און אחרע שער אַ יוג־גער אַרבייטער, אנ׳אַנטיריישעט פון דער באַראַכאוו שול. דיזן בעגרוסט (אין פּיי־לוש) אַ לעהרער פון די יידישע פאַרע שעלטע שולען. ה׳ סטאַטערסקי בעגרוסט אנ׳ם נאָמען פון אַ רוזה פראַזאַטיאָנע־לע פעראיינגען; דאַן נעהט אַ בעגריסונג פון עלטערן קאָמיטעט בעי דעם מאַראַ־לאָוו קראַנקענהויז. דערביי ווערט דו עדשלמאַן בעשאַנקען פון עלטערן קאָמי־טעט מיט אַ גרוסען זולבערנעם זעשע מאַ פאַר זיינע לייסטונגען צוליב דער באַראַכאוו שול. דערביי ווערט אויך אַנ־בעגרייפט אַנ׳אַרטיקל.

אַ סוף מוז נעמען צו די יונפאַלען אויף יודן אין די שטאַטישע פאַרקען

בוליגאַ עס ווידער צושלאָגען אַ יידישע יונגערמאַן אין מאַליע־נאַרטעו

(:) די אַנפאַלען אויף יידישע יונגע־לעט און די תוגע פאַרקען הערען אַלץ נישט אויף. אַזוי איז דעם הינטיגען שבת נאָכמיטאָג צושלאָגען געוואָרען אַן קאַליע נאַרטעו אַ נעמענטער יהודא לוב עגאַל פון פילגאַצע 21. בעת ער איז זיך ראַהיג געזעסען אויף אַ באַנק, זענען אונדם בעפאַלען אַ חברה שקצים און אונדם נעשלאָגען מכות רצח, האָבען אונדם אויפגעשאַלטען די קופּ אַ ן אַיס געהאַקט אַ צאָן. יהודא לוב עגאַל איז אַנגעקומען אַ פאַלוציאַנט, אַבער די שלאָ־גערס האָבען אַיהם נישט געהערט. ס׳וואָלט שוין נעהען די העסטע צייט אַז די זוכערהייטס מאַכט אַ סוף מאַכען אַלע מאָל אַ סוף מאַכען צו די דאָזיגע אַנפאַלען.

פון דער פעסיאַנעלער וועלט־שמערץ

(עגדע פון זייט 3).

ווער.

מיט אַ פאָר צעבלאָזענע יאָהר צוריק אין כמעט קיין אַיין פראַפעסיאָנאַלער צייט־נוסט נוט געווען; עס זענען געווען שעה־גע יאָרען, חשב׳ע יאָרען, וואָס מיט אַפ־ארבעטען אַ שטיקעל צייט פאַר׳ן ציי־גוזם, און דאָס שטיקעל צייט און בע זיי געווען אַ יום־טוב, אַ מי נשלשאַפט לוכער שבת, פלעגען די חאַזנים צוגוס־מען האָבען געוואַלדיגען דרך אַרץ פאַר אַנ׳אַנדערען ציוגסס וואָס אַזוי מעהר צייט אַפ מעהר צעט פאַר׳ן ציוגוסס פון אַנדערע פאַר־אַנדערען אַנ׳אַנדערען. אַזוי אין דער פאַרשטעהט אַזוי אַזוי אַזוי

ווער איז דער נייער לאווניק פון דער ביל־דונגס־אפטייל־ונג פראפ. סמאליק

וואס זאגט ער וועגן עפענען א מוזעאום פאר דער אינדוסטריע אין לאדז. — פלאנט אויסצובויען א גרויסען טעאטער־זאל אין צענטער פון דער שטאדט.

דער נייער אויסגעוועהלטער לאווניק פון דער קולטור־ און בילדונגס־אפטייל בייס מאגיסטראט, פראפ. סמאליק, וועל־כער נעמט פון הייטיגן אובער זיין אמט, שטאמט פון סלוין פולען. זיין אינ־ווערזטעטס־בילדונג האט ער בעקומען אין קראקא. אויפ'ן ליטעראַרישען גע־ביט איז פראפ. סמאליק מעמיג שלין בערך 25 יאהר, שרייבערינ לערער, פרי־מושב צשהאבדלגען אובער לומטראטור און קונסט און ארוים אינבערשטענדיגן פון דער אונראפאשאלשער לומטראטור, דע רגמער פון הונדרד הומעס לודיר. פראפ. סמאליק, וועלכער האט בעת דער מלחמה זיר געפלעגן אין דער עסטרעלי־שער ארמעע אין הערנאך און דער רו־סישער געפאנגענשאפט, האט שטאטער ארויסגעשטעלט ארוים נרעסערע ווערק וועגן מוזעון און וועגן די מאגאלען. די דאזיגע ווערק האבען פעסטגעשטעלט דעם פראפ. סמאליק אלס א פרוכטבאר־ן מוזעון־ארבייטער. דער אינדוסטריע־מוזעון אין לאדז, אין דער אינדוסטריע־שטעניעס, האט ער אויפגעבויט אין דער אינדוסטריע־מוזעון אין פרעמען, אין דער אינדוסטריע־מוזעון אין לאדז, אלס צענטער פון דער דאזיגער אינדוסטריע.

קודם כל — האט פראפ. סמאליק — וועל איך זיך בשמחה צו שטעלען די בילדונג אויסער דער שולע אויף דער הויך, וועלכע זאל עמפשפרע־כען די בערעכנונגען און די אונטערע־מען פון אונזער שטאט.

פון דער קאמיסיע נומער 1 (פאמארסקא 18) די יונגעלייט פון יאהרגאנג 1907, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 8־טען קאמי־סאריאט און האבען זיך אנגעשריבען אין דער קאמיסיע נומער 2, אויף אנרעדאמא 34 דארפען זיך שטעלען די 1906־ער, וואס האבען בעקומען אדרעס־שטעניעס, ווען וואוינען אויפ'ן שטח פון 7. קאמיסאריאט און זיינערע פאמיליען־נעמען הויבען זיך אן פון T,S ,R ,P ,O Ž Z ,W ,U

פיבאר פון יאהרגאנג 1907

מארגען דארפען זיך שטעלען צו דער פאבער־קאמיסיע 1 (פאמארסקא 18) די יונגעלייט פון יאהרגאנג 1907, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 8־טען קאמי־סאריאט און האבען זיערע פאמיליען־נעמען הויבען זיך אן פון Chin ביז Ch ,H ,G

צו דער קאמיסיע נומער 2, אויף אנרעדאמא 34 דארפען זיך שטעלען די 1906־ער, וואס האבען בעקומען אדרעס־שטעניעס, ווען וואוינען אויפ'ן שטח פון 7. קאמיסאריאט און זיינערע פאמיליען־נעמען הויבען זיך אן פון T,S ,R ,P ,O Ž Z ,W ,U

צו דער קאמיסיע נומער 3 אויף זאקאנטנא 82 דארפען זיך צושטעלען די יונגעלייט פון יאהרגאנג 1907, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 7 קאמיסאר־יאט און וועמענס נעמען פ'הויבען זיך אן מיט N, O, P, R ביז Ret

צו די קאמיסיעס דארף מען זיך שטע־לען פינקטליך 8 פרית. מען מוז מיטנע־מען א סאט אדער א צייגניש פון קאמי־סאריאט וועגען דער אויטענטישקייט פון דער פערזאן, די „אדרעששעניעס אדער רעגיסטראציע־קארטען פון מאגיסטראט.

—o—

נייע פערוואלטונג פון סוחרים־באנק פיעטריקאווער 41.

(נ) אויסער'ן פארזיץ פון ה' פ. בארדאן אין נעכטיגן פארשאמלונג אין לא־סאל פון סוחרים פארבאנד, פעטריקאווער 10, די פארטשעניג פון דער אלגעמיי־נער פארזאמלונג פון דער סוחרים באנק פעטריקאווער 41.

די פארזאמלונג האט זיך פארטראטען מיט דעם עניין וואהלען צו א נייער פער־וואלטונג אין ראט פון דער באנק.

אין רעזולטאט פון די וואהלען אין בשואבס נשוואר, צו אין דער נייער פערוואלטונג פון דער באנק זענען ארין־גערופען די ה"ה: פ. גערשאוסקי, רעד. ע. תאמ־ארס, י. אוזנבערג, י. דעגענשטיין, פ. חאלפערן־ פערשעסער: י. ל. בארט־לעם, ו. בארוך.

אין אויפטלעם האט דעגען ארין די ה"ה: ס. אלמטאן, אינזש. נ. פרעשער, ר"ר ראזענבלאט, א. שטיינשניידער, ל. מאזיר, ל. ראזענבלים, פ. ארבער, פ. ראזענבלים, ש. ראזענבוסקי, פ. בלי־מענפעלד, מ. פרעאוסקי, פ. ביאלעק. פערשעסער: י. קאהן, פ. פערשעסער, נ. אבזעלן, ה. בארשלאוסקי, רעד. קרוש, ח. ראזענשטיין.

18 קילאמעטער לאדזער גאסען וועלן הייי־יאהר ווערען אויסברוקירט

(§) אויף א זיצונג פון פאסטמעט בייס מאגיסטראט האט לעצטנס אויפגע־סטו פארגעלייגט דעם בדרשעט פון דער שטאטישער צונעלגיע. וועלכער איז בע־שטימט געווארען. דערבי האט לאוי־נוק אויסגעבויט אנגעזיזען, צו בעת אין דער שטאטישער צונעלגיע קאסטען מיי־זענד צונעל נאר 51 זל., נעמען די פרי־וואט אבהאנגער פון די צונעלגיעס 80 זל. פאר מיזונד.

א חלק דעם אין בעשלאסען געווארען אויסצובויען הייי יאהר 18 קילאמע־מער פון די לאדזער גאסען. דער פריב וואס אין געמעלט געווארען אויף פעס־ריקאווער צווישען פוטשעיאר און נאזו־ראס אויסצובויען אין פליען, אנ'אינ־דוסטריע מיזשאום, וואס זאל זיין אינ־גענדיגט מיט אנ'אויראפשאלשען פער־נעהמען אין נעשטאט. אין דאזיגען מויע. אום דארף פארגעשטעלט ווערען א פיל בולר פון דער ענטוויקלונג פון דער מעקסטיל אינדוסטריע אין לאדז.

אונטערגעהערנט איז מצב פון חנעגן מעשטער וועגען, וואס פראפ. סמאליק ערקלערט, אז ס'איז א פרעגעטרע מיט דערפונוש פון האלב מיליאנען לאדז צו האבען אין צענטער שטאט א גרויסען מע־מאטר בנין, אין וועלכען ס'זאלען ארין אונטרעגט מעל אזיאטיל בעזונדער, די אין די שלעד, וועלכע אנדער שטאט פער־מאכט אויגן. אין דאזיגען גרויסען מעמ־מאר בנין וועלען פארקומען פאלקס פער־זאמלונגען, פארלעזונגען מיט אולטי־מראציעס אין נעטע מעאטער פארשטע־לונגען אויף מעטאלע פרוכטען. פאר די ערבייטערע מאסען אין לאדז ארן דאס צ גיל וואלטערע פראגע, וויל אלע אנ־דערע אזוי נעראפטע פאלמערלע עניינים.

ווי מיר ווערען, האט דער נייער לאד־נוק פון דער בילדונגס אפטייל נאכ־ברוטט פלעכער אין דער רעאלזוראנ־ווען בלי בפא אויפגענומען ווערען מיט פריידד דער דער. נאכנער לאדזער בע־פעלקערונג.

לאדזער קלייניגקייטען

„עץ הדעת"

חומסען הומסס די ראזענע תלמוד תורה מיט דעם נ שרן נאמען: „עץ הדעת".

אבער נישט פאר אלע אין דער הע־זונער „עץ הדעת" נשוען א נ שרן. דער אונטערשיד, וואס הנעט דערט „מועם" נשוען פון „עץ הדעת" אין נשוען ר מרדכי'לע. ער, דער דאזיגער ר מרדכי'לע, האט זיך יא געפיהלט, ווי אין נ־ערן... דער חילוק איז נאר א קליינער, רחמנו: אדם, אז ער האט מועם נע־ווען פון עץ הדעת, האט ער זיך ארום־געזעהן, אז ער איז נאקעט, און האט זיך בערשט מיט א פיגען בלאט אויף אן ר מרדכי'לע האט „מועם" געווען פון „עץ הדעת" — ווענט ער ארבערע א פונט..

נאר דאס איז נישט די הייפט זאך. מיר מוזען דא נישט אנגערייזען די פערזאלמער פון דעם „עץ הדעת", מיר וועלען נאר פרעגען אט וואס:

אפשר האט דער ר' „אנודה" די „נע־נערל פערשעמנג" פון דער תורה, אז דאך אפשר „רעפרעזענטאנט" פון דער תורה, פארוואס הערט מען נישט א חשרם וועגען אזעלכע מיסטעלע פאר־שוינען, וועלכע זעגען דעם ראבינ'ס שיין פון לאנג בעטאגס פאר פערדאר־בענע מעדשען, פארוואס רעגירט ניט די „אומעניגע רעפרעזענטאנט" אויפ־אזעלכע סכאנדאליעזע ערשיינונגען?

וואס קאן די „אנודה" עניפערן דע רויף?

—זשיאן—

די פיירונג פון גרונדשטיין־לייגונג פון דער יישיבה בית ישראל

(נ) נעלעגען מאנטאג אין פארנע־קאטע זיי נרגר שטיין לעגונג פון דער ישיבה „בית ישראל" אויף שו. יארהנ־12.

צו דער פייערלעכקייט האט זיך פיר־זאמעלט זעהר א גרויסער עולם.

3 נאכמיטאג, נאכדעם, ווי עס אין אנגעקומען דער אלעקסאנדער רבי, האט אינ'ם נעבוי פון בי־ס קאמ־שטע נעשעגנט די פייערלעכקייט ה' כאיר שא־לים, וועלכער האט אויך געטולט די בבודים.

דעם כבוד פון לעגען דעם ערשטען צינעל צום פונדאמענט פון דער ישיבה האט בעקומען דער אלעקסאנדער רבי, דעם צווייטען צינעל — דער אלעקסאנ־דער רב, דעם דריטען אין פירטען צינעל — דעם אלעקסאנדער רב'נס פרונדער. ווייטער האבען געלעגט צינעל דעם רב'נס פטער הרב ר' בצלאל יאיר דער ט שינער רב, דער לאדזער ראבי־נאט, סנו. ש. בארזאנער, פרנסים, ראט מעגער אזו אנדערע פערזענלעכקייטען פון שטאט.

נאך דער צערעמאניע פון לעגען דעם גרונד שטיין זענען אלע ארטנגעאנגען אין צימער פון אלעקסאנדערער רבי, נעטרעטען לחיים אין זיך מתחיין: נע־ווען פאר דער ישיבה.

דערויף האט דער רבי טערעס מעגיד דיוסא דער מישנער רב, ר' מאיר שפי־לים אין אנדערע דאבען נשחאלטען ווערען ווענען בין הישיבה.

דער יום טוב פון לעגען דעם ווענטע־שטיין האט זיך פערצינען בון אי־אזעגד. אין האט איינגעבראכט דעם בלי־ס קאמיטעט עטליכע צעהנטלינג מלי זעגד זל.

די פלי ארבייט ווען זיך אנהויבען — שיקקרינג ווער.

אכטונג פריזיר. צעכאדע אין נישט צעכיחט.

מאנטאג ד. 18 ד. ח. פינעליך 8 אזייגער אוועגד קומט פאר אין לאקאל פאליר־ניצקע 4 אנ'אויסערגעוועהנ'ליכע פאר־שריאמלונג ווענען די האנדוזרקע־ר־קערשען חי אויך צילב די לעצטע אנסיעמיטיש ארויסערעטונג פון דעם צוק בעגען יודען.

די פערוואלטונג.

איז שטורם פון לייד־ענשאפטען.

שפאנענדער ראמאן, פול שטוינענדע איבער־לעבונגען אין ליבעס־איזאנטורעס.

(58־טע פ ע ר ש ו ע צ ו נ ג)

ער זאל זיי מאכען פאר פקטיקען, אויב ער האט צוגעטיפען עפעס א קינד הייס איך נישט.

— און די עלעקטרישע פרולין איז אויך מיט מיטן ביזיק אוועקגע־גאנגען?

— אסערעלער? יא, איהר טכס זי אזוי?

— יא, דע געהט חקגען א ירושת.

— זי דארף בעקומען א ירושה? — האט דער הירס פערוואנדערט גע־פרגט.

— איך מוז צוגעשע געזאגט הערען אויב עס איז זי.

— אויב אזוי! — האט דער הירס געזאגט. — פרעגט זיך מיט אלטן אלטם.

— אלטם! ווער איז ער? — האט בערגער געפרעגט.

— אנ'אלטער פוהרמאן, וועלכער האט געבאט אוועקצופיהרן. זי האט גע־דערפט פלוצלונג אוועקפאהרען.

— אלטם האט אייך נישט געזאגט וואו ער פאהרט?

— דאס קאנט איהר זיך דערוויסען מיט איהם אלטן. ער וואוינט דע נישט הייס.

— זיין הייזל איז פערשלאסען.

דער הירס האט זיך צעלאכט.

— דאס איז שוין שארף? — האט ער געזאגט, ווען אלטם פאהרט אין הקא מיט אויסגעוועקען א גאנץ אלטשקל, נאכדעם ליגט ער זי אויפער אין איהר אקגע קלאפען וויפיל איהר הילט.

יעצט האט בערגער אלץ געוואוסט.

ער איז שוהיק מיט דעם פעליציאנט צו אלטם הייזל.

— איר דעלען איהם שוין אויפמאכען, — האט בערגער געזאגט, איך מוז איך דערוויסען, וואו עס איז אסערלע, דאס איז זי געבטען געווען מיט אלטן

אין שוואר־צען וואוגל, אונז האט הייגט געגליקט. מען.

קופענדיג צום הויזל האט מען אנגעהויבען שטארק צו קלאפען אין שיהר.

— דאס וועט נישט העלפען, האט בערגערד געזאגט, — מען דארף ארויס־פ'הרען פון דער שטאל דאס פערד מיט דעם וואגען. דאן, רעכען איך וועט ער אויפכאפען.

נען האט זיך צעלאכט.

— שלעפט ארויס דעם וואגען, מען, — האט בערגער געזאגט עפענדיג דאס טויער פון שטאל.

מיר האבען לאנג געקענט קלאפען, האט ער בעלר הייסער געזאגט און הער אלום שלעפט זיך דע גאנץ רוהיג.

דער אלטער אלום איז געלעגען טוים — שכור.

נאך א סך מיה האט איהם מען געבראכט צו זיך.

— הערט נאע אלום! האט בערגערד געשריגען.

— יא, הער! — האט אלום געענטפערט, אויפשטעלענדיג זיך, — איהר ווילט פאהרען, הער?

— יא, אבער שוין!

— באלד, הער! גמן, יעצט קען איך נישט מאכען, האט אלום גע־זאגט.

— פארוואס?

— הויל איך בין, נאר האט געטאנען מיין יארץ, עס איז א הייסער הקא. בעכמען אין אחנגר בין איך ארויסגעפאהרען צו ערישט געשמען.

בערגערד האט דאס אויפגעהערט מיט פרעגען, ער האט זיך דערהאסט, וואו א הין עס איז געפאהרען אין שוואר־צען וואוגל.

— איך מוז אויך פאהרען נאך יארץ. — האט ער געזאגט.

— אין דוקא הייגט?

— שוין, די מינוט, אלום. איך וועל אייך בעצאהלען וויפיל איהר האט נאך אלטן.

— אויב עס איז זעהר נוישיג, וועל איך פאהרען, האט ער געזאגט, אבער קלענדיג מעג'מן צוריק אין שטאט ארין, איז בערגערד אויפגעפאהרען.

30־טער קאפיטעל.

דאס בענעניש.

נאהנט פון גרויסען שיך אלטערע, שכ מיל נאך ניו־יארק, איז געשטע־נען אנ'אלטע מיהל, וועלכע איז געווען בעהאלטע מיטן נאמען „רוטע מיהל".

כאטש די מיהל איז נאר שוואר געווען און האט שוין לאנג נישט גע־ארבייט.

אויפ'ן הויף האט זיך געפונען א גרויס באסע־הויז, האט האט בעהערט צו א דיטע שולץ.

אין א גרויס טונקעל צימער, וואו ס'האבען זיך געפונען עטליכע רויטע מישען מיט שטולען פאר בעסע, איז שטענדיג געזעסן המליך אן רעשיג.

דארט אין דעם צימער איז נערהאנדן א הין געגאנגען פון זאל איהם נישט דערקענען און האט זיך צוגעזעצט צו אייגעם פון די מישען.

אין דארט אין דער רויטער מיהל האט מען געשטיצט וועגען די אזאנטורע מיהם האבען אין מען האט דערסאמע גערדהיפ'ען, הי אזוי ער האט זיך ארויסגע־קריגען פון דער פאליציי.

דעם גאנצען שטיפ האט הערען געהערט, נאר ער איז געזעסען איינגע־נארעט אין קאלגער.

פרום האט מען זיך געגאפערט

— אין זהן נאשען האט מען געשריבען אין די צייטונגען? — האט זיך געפרעגט א יונגערמאן, וואס האט מיט געשריבען אין אנדערע אויגען.

— נין, פ'איז אויס, אז דאס הייסט מען נאך נישט, — האט שולץ געגענטערט, אין האט איז אנ'אנטן: קען זיך דאן ישאר גישט פערזאגען הי שר מיל?

גערהיים איז געזעסען רוהיג און געשריבען.

פלוצלינג האט ער זיך אויפגעשטעלט.

ער האט דערזעהן אויפן בוא א פרוי אין א שוואר קלייד.

טיגעהענדיג צו דער „רוטער מיהל" האט ער זיך פאקעשטעלט.

גערהיים האט דערקענט הערן.

הי א הילדע הויז איז שר א שטיינ אריק געגאנגען.

גערהיים איז צוגעגאנגען צו שלדן, איהם דערלאנגט א פאטרעלדיגען בעגקגעם און איהם געזאגט:

— אין דרויסען גאנט ארום א פרילען, וואס איהר גישט, אז איך בין דע, — האט ער הייסער געזאגט. הייס רוהיג איך מיל נאך רעדען מיט איהר פאנטש פיר אויגען. אויב הי האט מיך יעצט דערזעהן, וועט הי פאסר אריק אויפגעקגען.

(פערזעצונג קומט)

ווי אזוי אראדאמער סוחר האט געוואלט רייך ווערן אין לאדז און ווי ער איז געבעטן ביטער אריינגעפאלן

ער האט געמוזט לייהעו געלד איז קאלושעקצו האבן אויף א בילעט אהיים

ראדאם (מעלעפאנוש) דאס הערם מען נושם אויף צו שמועסען פון דעם פאל, וו אזוי דער הנגר כוחר מ. פון לובלונער גאס 9 איז בעשווערלעך געווארען דורך זיינעם א גשוועשטעם מלוה־בעל־אלענע, וועלכער האט אויהם צו געזאגט צו מאכען פאר א גביר אין לאדז אין דערהויל בין אויהם צוגעגעבען צוויי נייע אנצוגער אין געלד.

די דאזיגע געשיכטע דערצעהלט מר אזוי: צום הערמאנען סוחר מ. אין אין א שטהנעם פרוהמארגן געהאטען אנ־אנבעקאנטער יונגערמאן, וועלכער האט אויהם אנגערופען בעם נאמען, דערמאנענדיג אויהם, אז זיין האבען אכאל צו זאמען נעדרעם אין מולומער. ל'יום איצט פון וואר־שא, האט ווייטער דער־צעהלט דער פרעמדער, וואו ל'הצב גע־חאט א מאגאזאטמר • געשעפט און געמאלט פליסה, פון דעם באגיראנט האב אויך פעראנטרונגס 30 מיליאנד זל., וועלכע ל'הצב לינען אין א בענק אין לאדז. אין חיות, וו רז, מיין חבר, בחחט דאר א תעלסט ארעגמלכער מעגש, ווול אויך דיך צוגעמען פאר א שותף צום נייעם געשעפט, וואס ל'יגה עפענען. פאר דו 30 מיליאנד זל. מזומנים, וועלען אונז דו לאדזער „פרעסרס" געבען פעס־לער פאר הגדרעט מיליאנד זל. אין מער וועלען האבען אנ'ערשטלאסטנג געשעפט אין שטחהם. מורא תאבערוג פאר דו בעלי חובות. דרומעגס מאו אויהם זיין חבר אין שותף אויסהאלטען מעט דו הוצאות בין לאדז, ווייל דער גביר אין לאדז איז אין ראדאם א גרויסער קבצן, אזוי נ'נראשען בין דער נשמה. ה' מ. האט בוידע לעצטע פאר־שלאגען אז עצפטורם, גמבעטרוג זיין שותף צווי שפאנל נמע אנצוגער אין הבטחה אויסצוהאלטען אויהם אויף זיינע הוצאות בין לאדז. מאם שייך אבער דו פאר מיל־זענד זל. האט ער דערווייל נוט קיין געלד אבער בקרוב וועט ער זיך שאפען א גש־ווסע מעמע נעלד, וועלכע ער וועט אם ירצה השם, בעטראגען צום גרויסען געשעפט. אין בוידע גלוקלוכע שותפים האבען זיך געלאזט צום וואסעל. ה' מ. האט ערלערט, אז ער האט סך הכל 50 זל. אויף רוזיג שפעזען, אבער ער רע־בעגט, אז בין לאדז וועט אם סמוען, ווייל אין לאדז נגאא, וועט נען דאך אפ נעמען דו גרויסע אפ־אויהיקא. בלית ברירא האט דער נעער שותף מסכים געווען אויף 50 זל. שפעזען. דער חברה־מען האט צוגעגעבען דו 50 זל. אין צוגעגע־נען צו דער קאסע פיליען 2 בילעטען. אין בילעט האט ער געקויפט צוויי קלאם פאר זיך, מחמת ער פחלט זיך שפעס נישט מיט אלעמען... אין פאר דעם ה' מ. האט ער געקויפט א בילעט דרומען קלאס.

ה' מ. אין שפיס אויסגעקומען קשה, וואס זיי שותף ווייזט שלי ארים זיין וואס זיין שותף ווייזט שין ארים זיין אין דער צווייטער קלאס. אבער דו 30 מיליאנד זל. פון לאדז האבען אויהם אזוי בערוגעט, אז ער האט מסכים געווען אי־בערצוגעבען דו עולה. דער פאהרער פון דער צווייטער קלאס האט ארינגע־נומען צו זיך אין קופע דו צוויי נייע אנצוגער אין בערהאלטען בין זיך דו רעשט פון דו 50 זל. אויפערלאזשגרונ־זען שותף אין דער דרומער קלאס צהן א פרומם. קומענדיג קיין קאלושעק אין ה' מ. צוגעטאגען צום וואגאן צוויי קלאס אין געוואלט א קוק טון, וואס זיין שותף מצלח. ער זאגט אויהם אהין, אבער נושמא קיין זאך פון אויהם. ערשט אויפ אין האט ה' מ. זיך אויפערצוגעט אז ער אין ארינגעפאלען מיאים אין ער האט געגומען זאגען בשהאנמע זיי זאלען אויהם אויסמארגען אויף א בילעט אהיים צוגעגעבען.

קומענדיג אהיים האט דער „צוקונפ־טיגער גביר" זיך געשעמט צו ווייזען פאר זיינע בשקצנמע, אין נאכיג ראדאם ווענגלט זיך אויפ ווענען דעם דאזיגען „גביר", וועלכער האט לינען אין לאדז 30 מיליאנד זל...

ליזיט, אבאניירט — דאס — „לאדזער טאגעבלאט"

„פראגא" די גרעסטע, צו פערשפרעטען פראגא. ארבעט צווישען יודישע פרויען און מעדלען
לאדז, וואולטשאנסקא 21, טעל. 67-15
מאכט דערמיט בעקאנט, אז ס'הערען אנגענומען אנשרייבונגען אויף
1) צוגשניידערייה 2) וועש־נעהעריי 3) האנד־ארבייט, 4) אנדולאציע און מאניקור, 5) ארטיסטישער האפט־מאשין.
אינגארמאציעס ערהיילט דער פעקרעטאריאט פון 9—1 און פון 3—7 אוהנד. 1859

רעגיסטריר
די פאליסען און אנדערע פרעטענזיעס צו די געוועזענע רוסישע:
1) פערזיכערונגס־געזעלשאפט „ראפיא",
2) פעטערבורגער פערזיכערונגס־געזעלשאפט
3) פערזיכערונגס־געזעלשאפט „זשיזן".
די רעגיסטרעטיע־פארמאליטעטען ערלעדיגט דאס בעוואוסטע ביורא
„ארנום", זאכאדניא 36.

דרוכזאכן אלעריי
ווערען שנעל און פראמפט אין דער פינגסטער אויס־פימרונג און די מעדערנסטע שריפט אויסגעפירטיג

סלעפסידרעס (מאדעס־אנצייגען)
ווערען אין פערלויף פון 2 שעה געדרוקט און אויסגעקלעבט איבער דער גאנצער שטאט.

בוכדרוקעריי
ע. און מ. האמבורטקי
פיעטריקאווער 16, טעל. 47.

ארויס נומער 1
„טריט"
ליטעראַרישע צייטשריפט
בעטייליגטע: י. שפיגעל, ח. ל. קרוי, י. טורקא, ב. בערשלינג, ח. ל. פוקס, י. זעליקאוויטש, מ. חצלמאן, ר. מאטאס־מוקס א. אז.
מיט בעשטעלונגען זיך הענדען:
מ. ווייטענבערג, זגערזשער 16.

„GONG" מלעטשארניא
בעם טעאטער
אין גארטען צעגיעלניאנא 16
פריהשטיקעל פון 7 פריה ביז 12 מיטאג צו 1.50 זלאטי
מיטאגעסן א לא מארט.
פערשידענער־טיגע יארישע
דער בופעט איז ריך פערזעהען מיט אלערלי קאלטע און וארימע מאכלים. פרישען זעהר בידעריגע. לאדעס — 60 גראשען א פארציע.
בעמערקונג: נאלעשניקעס און געפרעגעלטע הערינג לו"מ"ן אמעריקאנער סיסטעם שטענדיג הלס.

לעטשניצע
17 זגערסקא 17, טעל. 16-83.
אלערלי קראנקהייטען הערען עמפאנגען דורך ספעציאליסטיע דאקטוירים פון 9 פריה ביז 6 אוהנד.—מאמאזש, עלעקטריזיטעט קאנען, קינסטליכע אערגזאנען־באשטעלונגען איסטינגען געגען שקער לעפיזע.

מעכאנישע שלאסעריי און שוויסערי
J. Reder, Łódź
Konstantynowska 11/13
אנגעהמע פון פערשידענע מאשינען־רעפעראטורען און אויטאנגעניש שוויסונגען. בייס.: צום שטריקער־סעזען פערשיג איך אויס שיסען, שטענדערס, מעסט־אפאראטען, שטייגער א. ז. וו.
שנעל און בילינ!

פענסיאנאט „WYGODA"
פאר יונענדליכע און ערוואסענע
סטאנציע גלאדנא־פאלעניצע
ווילע פאביאנסקי נעבען נאווא־אטוואצק
עמפפעהלט: גרויסע זוניגע צימערן. כשר'ע, היגיעניש און גע־שמאקע קוך. הערליכע געגענד. שטאנד־ קאנקורענץ־פרייזען
40% ביליגער ווי איבעראל!
בעמערקונג: בעטגעוואנד אין גוטיג מיסצוברענגען.
אויסקינפט ערטיילט: אפעל, לאדז, זאוואדזקא 23, אין הויף, 2-טן אטגאנג, ליגקס, פארטער פון 2—3 מיטאג און פון 7—9 אוה.

ערשט ערשינען:
ישראל ראבאן.
הינטערן פלויט פון דער וועלט
ליריק. — פרייז 2 זל.
ישראל ראבאן.
די גאס
ראמאן פון גרויסשטעטישען לעבען.
פרייז 7 זלאטיס.
צו פאדערן פון:
Wydawnictwo Sz. Goldfarba, Warszawa, Szczęśliwa 3
אין לאדז (בוכהאנדלונג „קולטורא" פיעטריקאווער 50
(בוכהאנדלונג ש. גערלינסקי, אלטשעג 12.

עסזיסטירט זיט יאהר 1873. עסזיסטירט זיט יאהר 1873.
די בעוואוסטע לאדזער מאגמא־ביכער־פאבריק
און שרייב־מיטעריאלען־האנדלונג
Leon Flatto
5 נאר־וטאוויטשא 5
האט שטענדיג אויף לאגער א רייכען אויסוואהל פון פערש. געשעפטס־ביכער, אלערליי שרייב־מאטעריאלען, ווי אויך קאנטאר־ארטיקלען.
שול־העפטען צו קאנקורענץ פרייזען!
מוטט און איבערצייגט אייך! מומט און איבערצייגט אייך!

שרייבט אייערע קרובים אין אמעריקא.
אז אויב זיי ווילען פאהרען פאר א ביליגען פרייז קיין לאדז, זאלען זיי זיך אנשליסען אין די אויספלוג (עקסקורסיע) גרופע, וואס עס ארגאניזירט דער ביו־יארקער קאריספאנדענט פון „לאדזער טאגעבלאט" ג. אייזנער.
שרייבט אויך אייערע קרובים אין אמע ריקא, אז ג. אייזנער שיקט איבער דאלארע קיין פוילען אין רעכענונג ביז 50 דאלאר—1 דאלאר און ביז 100 דאלאר נאר 2 דאלאר.
אלערלי פוילישע דאקומענטען, ווי בעפאלמעכטיגונגען (פלענינאטאציעס) אקטען וועגען קויף אין פערקויף מיט בעשטעטיגונג פון פוילישען קאנסול, ווערען אויך אויסגעארבעט פאר א ביליגען פרייז.
Gustave Eisner 1133 Broadway NEW-YORK City

אשרי אדם שמיצ'לי!
לשקר על דלתתי יום־יום
כי הולך בתום ילך בטח
און אז דו דערסט ערלעדיגען סאנדאוועז זאכען זאלסטו גלייך קומען צו לויפען אין ביורו
17 פיעטריקאווער 17
52 זאכסענדיג 52
וואו ס'ווערט ערלעדיגט און גשריבען ביטעם לויט'ן אוסטאה, קארטע ספראפס, קלייזלעס, זאמלזפיעטשעניעס, אויך אלע שטעט אין פוילען אקטען, אינטערציוויס, אפעלאציעס, קארטע און איהילנע שותפות־אקטען, איבער־זעצונגען אין אלע שפראכען.
מיט אכטונג
י. מאנעלא רעכט־קאנסולענט.

פאר 10 זל.
לערן איך אויס
טאנצען
פאר אנפאנגער חמעט זיך אן דער קורס דעם 3-טען פון יעדען חודש.
אייגשרייבונגען אין דער סאנץ־שולע
פאלודניאווא 10.
מיט אכטונג ד. פרידוואלד.

שרייבען שעהן און שנעל
לערנט אויס דער בעוואוסטער קאליגראף ל. בערמאן אין 15 לעקציעס. אויך ווערט אויסגעלערנט גוט שרייבען א יודישען בריף, אויך דעם וואס קען גארנישט אין א חודש־צייט.
זאוואדזקא 19, פראנט 1 שטיג.

ווייטיג פיר רייזענדע
נאר בידנאשטען!
כשר'ע שמאקהאפטע מיכאנען און אויעגדברויט
עמפעהלט:
Maks Landsman, Bydgoszcz,
Poznańska 5, tel. 16-78
טראדוואי־פוטשיפטאנעס.
— געגרינדעט אין יאהר 1920 —
הארש וועד ריוך.
ענטשפרעכענדער אפרוה־ארט פאר רייזענדע

גנ לאדז מיט וויסען!
אין פערלויף פון 7 טעג קען יעדער השמען
עלעקטריש בעלויכטונג
איז שטוב אויף ראטעס
אויסצוארבעטען וועכענטליך פון 3 זל. אן. נעם אויך אן מאסארען צו רעפערירען, איבער־ארבייטען ליישניקעס אויף אנראיסשניקעס, פרע־פעקטען פון דער עלעקטרעטעכניק אלעס ערלע־דיגט פינקטליך און רעיעל נאר די קאנצעסיע־נירטע פירמע הגם איז פערשטאנטארטליך פאר דער לאדזער עלעקטרעטעכניק
פ. לעווין, לאדז קאנסטאנטינער 58
פרעגט נאר עלב. טעגיג פון 8 פריה ביז 11 אוה.
בעם.: שפרעכשטונדען פון 2—3, 8—11 נאכט.
עלעקטרישע לעמפען אין גאז־שטעקעס מיט 25% ביליגער פון פריהער־פוריזנט. פאבריקען בע־קומען א ספעציעלען ראבאט מיט גוטע קאנצעסיעס.

ריו־ביבליאטעק
א. נ. א. אייזענשלאס
פאלודניאווא 11, ליגקע אפטיגע 3 שטאק.
די ביבליאטעק איז טעגיג טאגטאג און מיטוואך פון 6—10 אוהנד און שבת פון 10—1 מיטאג און פון 4—10 אוהנד. אייגשרייבען קען מען זיך יעדען טאג פון 6—10 אוהנד.

אראנזעמענטס־פריזען: פאר א מיטלענדישע אנאנסען־שורה פארן פעקס 16 גראשען, פרעמדע 40 גר., אין עקסטע 24, פרעמדע 60 גר., נקסן 12 גר., פרעמדע 18 גר. פאר אויטלענדישע אנאנסען 100% מעהר. אויסער דער שטאט—מיט 50% מעהרער. אויסער דער שטאט—מיט 50% מעהרער. אנאנסען־פריזען: פאר א חודש אין פוילען 5 זל., אין ארבעטקרייך און בעל־ביזן—20 גראש, אין אנדערע לענדער—1,25 דאלאר.

Redaktor-wydawca R. Hamburski

Tłoczniа: R. i M. Hamburskich w Łodzi, Piotrkowska 16.